

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Valja za celo leto.....\$6.00
Za pol leta.....\$3.00
Za New York celo leto.....\$7.00
Za inozemstvo celo leto.....\$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 77. — ŠTEV. 77.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 2, 1921. — SOBOTA, 2. APRILA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

LAKOTA KOT BOJNO OROŽJE

NEMŠKI BOLJŠEVIŠKI VODITELJI SE POSLUŽUJEJO LAKOTE, DA ŠČUVAJO PRISTASE NA NADALJNI ODPOR. — V ZASEDENEM OZEMLJU DOZDAJ SE NIKAKIH SPOPADOV.

Poroča Walter Duranty.

Pariz, Francija, 31. marca. — Kljub optimističnim sporočilom, ki prihajajo iz Berlina, je jasno, da postaja delavska agitacija v Nemčiji vedno večja. Zaupna poročila, katere sem ravnokar dobil iz Dueseldorfa, kažejo, da vlada po celem Ruhr bazinu velika napestost in da je prišlo do številnih spopadov med delavci ter "zeleno policijo" izven okupacijskega ozemlja, posebno v Barmen, Gavelberg in Essen, kjer prevladuje obsedno stanje.

Do nikakih spopadov ni prišlo dosedaj v zasedenem ozemlju, kjer so celo najbolj radikalni med delavskimi voditelji trdni v svojem sklepu, da se izognejo vsakemu spopadu z zavezniškimi vojniki, vendar pa sem informiran, da je število stavkarjev v severnem zasedenem ozemlju zelo veliko.

Uradna in poluradna poročila iz Nemčije polagajo veliko važnost na dejstvo, da tako zmerni kot neodvisni socialisti nasprotujejo radikalni agitaciji in da store vse, kar je v njih moči, da zadržijo svoje pristase od stavke. To je brez dvoma resnično in lahko se reče razvneto, da bi imelo polnih devetdeset odstotkov članov te stranke veliko raje, če bi mogli mirno delati naprej.

Kombinirani učinek nemške socialistične propagande in nove zavezniške okupacije pa je proizvedel veliko nervoznost med delavskimi masami v zapadni Nemčiji ter je težko videti vnaprej, kakšne bodo posledice brezobzirne politike ruskih boljševikov, katere se poslužujejo sedaj nemški komunisti, ki pravijo, "da je ni boljše delavske propagande kot so mrtvi delavci na cestnem tlaku".

Ena primera bo pokazala, kako deluje ta politika. Pretekli torko so izdali komunisti poziv na stavko, naslovljen na petsto delavcev, zaposlenih v neki tovarni za izdelovanje žebeljev, med Essenom in Muelheimom. Čeprav je devet desetih delavcev nasprotovalo stavki, se je radikalnim agitatorjem, ki so bili postavljeni pri vratih tovarne, posrečilo dovesti do razprave, ki je trajala skoro eno uro preko časa, ko se je ponavadi pričelo z delom. Ob tem času je oddelček zelene policije, razburjen od nasilnih govorov agitatorjev ter očitno misli, da je večina delavcev zanje, skušal aretirati te agitatorje. Slednji so se upirali in v spopadu, ki je sledil, sta bila ubita dva komunisti, dočim so bili štirje ranjeni. En policist je bil hudo poškodovan in številni nadaljni manj nevarno. Nesreča je hotela, da sta bila tudi dva mirna delavca v množici zadeta od policijskih krogel, dočim so bili drugi poškodovani.

Posledica tega spopada je bila, da ni le delavstvo dotične tovarne takoj zastavkalo, temveč tudi pregovorilo opoldne 8000 nadaljnjih delavcev v drugih tovarnah, da so zastavkali. Gibanje se je razširilo kot požar na preddel.

Se veliko večja nevarnost pa je mogoče pomankanje živil. Radikalci skušajo izrabiti to dejstvo vsepovsod s tem, da uničujejo mostove ter ovirajo železniški promet, kajti dobro jim je znano, da je strah pred lakoto in pomankanjem mogočnega orožja pri razburjenosti duha delavskega prebivalstva. Celo kadar delajo s polno paro, ostane delavcem v poremskem ozemlju le malo od plače, če nakupijo živila. Kakorhitro bi ne bili zaposleni le malo časa ali če bi stavkali, bi morali stradati. Stradanje pa lahko dovede do vseh mogočih posledic.

Položaj je nadalje otežkočen vsled delavskih nemirov v sosednjih krajih okrajih Belgije in Luksemburga. V belgijskih okrajih je imela depresija v industrijah za posledico obsežno nezaposlenost in najti je številne znake, ki kažejo, da hoče belgijsko delo nastopiti proti argumentu delodajalcev, da je treba zapreti rove, tvornice in točilnice, ker jih ni več mogoče obratovati z dobičkom. Stvari v Luksemburgu izgledajo še slabše, kajti vlada je mogla preprečiti splošno stavko le s tem, da je poklicala na pomoč francoske čete. Ta mala država je sedaj zasedena od francoskih čet ter je dejanski pod vojnim pravom. Delavci so se vdalj pritiskovali, da se vrnilo mrki na delo, vendar pa so strašno ogorčeni vsled sklepa delodajalcev, ki prepoveduje poslovanje delavskih svetov, postavno ustanovljenih v tvornicah po italijanskem vzoru. Ogorčeni so tudi radi aretacije velikega števila njih voditeljev.

Priznati je treba, da je danes delavski položaj v Nemčiji, Belgiji in Luksemburgu zelo nevarno. V sedanjem stanju tesnih mednarodnih delavskih stikov bo premogarska stavka v Angliji lahko pred stavljala plamenico za splošen požar. Za večino delavskih voditeljev ki so odkritostni, za veliko maso njih pristasev, ki bi radi delali za primerno plačo, — se nahaja roka Moskve, ki vleče za nevidne niti. O tem imajo oblasti nepobitne dokaze in ravno to dela njih nalogo tako težavno. Sorazmerno lahko je za vsako posamezno deželo pečati se s svojimi lastnimi delavskimi problemi, katere razume. Vseposod pa stoji oblasti pred nepoznanim faktorjem moskovskih intrig, ki delujejo vsepovsod po natančno določenem načrtu, in katere se vodi z brezprimerno ročnostjo in spretnostjo iz nekega centralnega vira.

Slučaj Nemčije ni osamljen, kajti sličen položaj je najti tudi v drugih deželah, ki so navidezno mirne.

CHAMBERLAIN ZOPET IZVOLJEN.

Birmingham, Anglija, 31. marca. — Austen Chamberlain je bil danes izvoljen v poslansko zbornico iz zapadnega dela Birminghama. Proti njemu ni bilo opaziti na volišču niti najmanjše opozicije.

Volitev je postala potrebna, ker je bil v zadnjem času izpremenjen njegov politični status.

NEMŠKA VLADA V SKRBEH.

London, Anglija, 1. aprila. — Le deloma socialistična vlada v Nemčiji, na koje čeln stoji predsednik Ebert, je zelo v skrbeh glede učinkovanja ogrske monarhistične propagande. — Izjavlja neka brzojavka iz Berlina na Daily Chronicle. — Nemški uradniki se boje, da bo poskušeni monarhistični

Važno za potnike.

Kdor želi v bližnji bodočnosti potovati v stari kraj, naj se obrne na nas, da mu pošljemo vsa navodila, kako je mogoče dobiti potni list.

Kdor že ima jugoslovanski ali ameriški potni list lahko potuje kadar hoče.

Kdor pa upada v zasedeno ozemlje, in želi potovati v staro domovino, mu še vedno lahko preakrbito potni list, kadar pride v New York.

V vsakem oziru se obrnite na

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York

Slika nam kaže Amerikanko Florio Sands, ki se je vdeležila bojev v srbski armadi. Leta 1916 je bila ranjena pred Bitoljem. Pozneje so ji za njeno hrabrost podelili poročniški čin. Te dni se je vrnila v Ameriko.

RAZOROŽENJE RUSKE ARMADE VSTAVLJENO

Boljševiki smatrajo za veliko nevarnost prijateljsko zvezo med Poljaki, Madžari in Rumuni.

Helsingfors, Finska, 1. aprila. — Soglasno z današnjimi poročili, ki so dospela iz Petrograda, je bila demobilizacija sovjetske vlade vstavljena.

List "Krasnaja Gazeta" pravi, da se je to zgodilo, ker se boje boljševiki nove zveze, sklenjene med Poljaki, Madžari in Rumuni.

Sem je dospelo zadnji čas velike beguncev, ki pripovedujejo, kako zanimive stvari. Ustaje pod raznih mestih so se baje samo vsled tega izvršile, ker so se vojaki vrnilo domov ter se seznanili s strašnimi razmerami.

Irkutski in bajkalski okraj sta baje v rokah ustašev. V Čeljabinsk so se uprli delavci. Boljševiške sile se koncentrirajo pri Nižnem Udinsku ob transsibirski železnici, severozapadno od Irkutska.

Tokio, Japonska, 31. marca. — Sem so dospeli brzojavke, da so protiboljševiške čete, opremljene s strojnimi puškami, napadle rusko meščansko brambo v Vladivostku. Boj se še sedaj vrši in sicer v bližini postaje. Japonci so z ozirom na ta dogodek čisto nevtralni.

GENERAL WOOD POJDE NA JAPONSKO.

Washington, D. C., 1. aprila. — Sedaj se je ugotovilo, da ni potovalno dovoljenje za generala Wooda, ki bo šel na Filipine v uradni lastnosti, dosti obsežno, da bi pozneje tudi lahko obiskal Japonsko. Kot že preje sporočeno, mu je poslala japonska vlada povabilo, naj obišče tudi Japonsko na svojem potovanju po Daljnem istoku.

VATIKAN PRAVI, DA NI VEDEL ZA KARLOVE NAČRTE.

Rim, Italija, 1. aprila. — "Osservatore Romano", uradno glasilo Vatikana, pravi, da niso vatičanski krogi čisto nič vedeli, kaj namerava bivši avstrijski cesar. Trditev, da je Karol delal po navodilih iz Vatikana, je naravnost absurdna.

ANGLEŠKI ROVI ZAPRTI. MILJON MOŽ STAVKA

Angleški rovi so zaprti vsled stavke celega milijona mož. — Delavci so se pokorili povelju.

London, Anglija, 1. aprila. — Ob polnoči je prenehalo vse delo v premogovnikih Združenega kraljestva z izjemo maloštevilnih okrajev in približno 1.200.000 delavcev je danes počivalo vsled spora, tikajočega se vprašanja plač.

Le v dveh rovih v Yorkshire, v enem v Cumberland in v enem v North Wales se delavci obljubili, da bodo nadaljevali z delom brez ozira na dogovor, katerega bi se sklenila, a vsi drugi delavci, vključno mehanike, ljudi pri sesalkah, pri ventilaciji in pri kornjih, so potegnili s premogarijskimi mimi.

Nevarnost je velika, da bodo rovi zaliti in številni med njimi resno poškodovani vsled vode, ki teče vanje. Resni napor so bili storjeni, da se vsepovsod dobi prostovoljce. Može pri sesalkah v Yorkshire so sklenili ostati na delu ter se je danes dalo izraza upanja, da bodo tudi drugi sledili njih vzgledu.

Prvi učinek je bil, da se je dalo ameriškim trgovcem s premogom večja naročila. Sporočila iz New Yorka pravijo, da se je sprejelo tamkaj celo povelje naročil iz vseh evropskih dežel, ki normalno dobivajo svoj premog iz Anglije in čeprav se ceni domačega zaloga na en milijon ton, je cena domačega premoga že poskočila zad va šilinga pri toni. Domneva se, da imajo London in druga mestna središča na razpolago zalogo, ki bodo zadostovale za več tednov. To pa je pripisovati dejstvu, da je trgovski svet skoro popolnoma ustavil izvajanje premoga, razven v slučajih, za katere bi se izdalo posebna dovoljenja.

Precej vznemirjenosti je opaziti vspricho možnosti, da bodo zastavkali v znamenje simpatij s premogariji tudi železničarji ter transportni delavci ki so vedno partnerji premogarjev v delavskih sporih. V takem slučaju bi bil narred izpostavljen krizi naravnost brezprimernega obsega in pomena.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York

ODLOČNA KOMUNISTKA NEČAKINJA GENERALA

Ko je načelovala demonstrantom, je bila obstreljena. — Učiteljica v komunistični šoli.

Berlin, Nemčija, 1. aprila. — V neki berlinski bolnici je zaslišal te dni neki poročevalec čikaške "Tribune" Mrs. Gabrielo Katzeler, hčerko nekega prejšnjega admirala ter nečakinjo znanega nemškega in turškega generala von der Goltz paše. Gospa Katzeler se nahaja v bolnici, ker je bila preteklo soboto obstreljena, ko je streljala policija na komunistične izrednike, katerim je ona načelovala. Gospa Katzeler je stara šele osemnajst let ter se ni prav nič jezila na policijo radi razve, katero ji je prizadela. Skušala pa je pojasniti sedanje izgrede v Nemčiji ter navedti vzroke, ki so jo dovedli do tega, da je zapustila elegantni dom svojih starišev ter se pridružila komunistom. Sedaj je učiteljica v neki šoli, katero so otvorili delavci. — Jaz nisem nikak zločinka, — je rekla, — in prav tako malo so moji tovariši, ki se vdeležujejo demonstracij in bojev po Nemčiji. Prosim, pojasnite čitateljem vašega velikega ameriškega lista, da niso komunisti odgovorni za napade z bombami, glede katerih se toliko čita. Zločine vpriparjajo agenti nemških reakcionarjev, da prepričajo zaveznike, da je razoroženje nemogoče. Nemški delavci, ki so se naučili v vojni, kako postopati z razstreljivi, niso tako neumni, da bi povzročili toliko ponesrečenih napadov. Devet izmed deset eksplozij v preteklem tednu ni napravilo nič drugega kot velikanski škandal, katerega so skušali naprtiti delavcem.

MADAMA CURIE BO DOBILA RADIJ.

Washington, D. C., 1. aprila. — Predsednik Harding in njegova žena bosta dne 20. maja sprejela v Beli mihi madamo Curie ter ji izročila v imenu ameriških žensk en gram radija v vrednosti 100 tisoč dolarjev. Ameriške ženske so prispevale k skladu v priznanje zasluga za znanost, katere si je pridobila madama Curie posebno pa s svojim razkritjem radija.

Madama Curie bo prišla prav izrečno v ta namen v Združene države in sicer dne 17. maja. Predno se bo podala v Washington, ji bodo priredili v Carnegie Hall v New Yorku velik sprejem.

DENARNE POŠILJATVE V HITRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJAKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljke italijanskih lir po sledenih cenah:

50 lir		\$ 2.00
100 lir		\$ 4.00
300 lir		\$12.90
500 lir		\$21.50
1000 lir		\$42.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roke.

Denar nam je poslali najbolj po Domestic Postal Money Order, ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York

KAROL SE BO VRNIL V ŠVICO

SVET POSLANIKOV JE RESNO POSVARIL MADŽARE, NAJ NE SKUŠAJO NIKDAR VEČ POZVATI KAKEGA HABSBURŽANA NA PRESTOL. — BIVŠI AVSTRIJSKI CESAR JE V VARNEM SPREMSTVU. — ZAVEZNIKI SO BILI ZAPRETI MADŽARSKI Z BLOKADO. — POROČILA GLEDE GIBANJA ČET.

Najnovejša poročila o Karlovem "puču" se glase: Pariz, Francija, 1. aprila. — Svet zaveznikov je resno posvaril Madžare, naj nikdar več ne skušajo spraviti kakega Habsburžana na madžarski prestol. Če se tega ne bodo držali, jih bo zadela stroga kazen.

Pariz, Francija, 1. aprila. — Neka brzojavka iz Budimpešte naznanja, da je zapustil bivši avstrijski cesar Karol Steinamanger v spremstvu dveh angleških častnikov. Odpotoval bo v Švico.

Danes se je vršilo v Budimpešti zborovanje narodne skupščine. Skoraj vsi poslanci so se strinjali v mnenju, da pomenja Karlov povratek veliko nevarnost za sedanjí obstoj države.

Dunaj, Avstrija, 1. aprila. — Avstrija je dovolila bivšemu cesarju Karolu varno spremstvo skozi deželo do švicarske meje.

Steinamanger, 1. aprila. — Bivši cesar Karol je danes izjavil, da bo zapustil Ogrsko, toda le pod pogojem če mu bo dovoljeno izdati proklamacijo na Madžare. V proklamaciji, ki jo namerava izdati, je baje tudi naslednji odstavek: Vsled neugodnih razmer sem prisiljen zapustiti Madžarsko. Kot ogrski kralj začasno poverjam upravo države admiralu Horthyju.

Bern, Švica, 1. aprila. — Madžarsko poslaništvo je naprosilo švicarsko vlado, naj dovoli bivšemu cesarju Karolu, da se vrne v Francijo. Švicarska vlada mu baje ne bo delala nobenih ovir.

Brzojavke, ki so dospelo pred temi, se glase:

Pariz, Francija, 1. aprila. — Zavezniški razmišljajo o blokadi Ogrske radi poskušeneja rojalističnega puča prejšnjega kralja Karola. Tako poroča list "L'Éclair".

Pariz, Francija, 1. aprila. — Sklepi, v katerih se protestira proti povratku prejšnjega cesarja in kralja Karola na ogrski prestol in v katerih se sviri ogrsko vlado pred zlemi posledicami takega koraka, so bili danes sprejeti od sveta poslanikov. Tozadevne resolucije je predložil Jules Cambon v imenu francoske vlade.

Pariz, Francija, 1. aprila. — Francoski pooblaščenec v Budimpešti, je brzojavil danes na tukajšnje ministrstvo za zunanje zadeve, da mu je nemogoče dobiti potrdila na različna častniška poročila, ki krožijo glede kretanj ogrskih čet. Dostavil je, da vlada v glavnem mestu Ogrske popolen mir.

V poročilu se glasi nadalje, da se grof Teleki posvetnje s prejšnjim cesarjem Karolom, za katerega zahteva avstrijska vlada varnostno spremstvo.

London, Anglija, 1. aprila. — V nasprotju s poročili iz Dunaja, soglasno s katerimi se je monarhistični puč na Ogrskem izjalovil in vsled česar se hoče Karol takoj vrniti v Švico, poroča danes berlinski poročevalec Daily Expressa, da je Karol sklenil v petek okorakati proti Budimpešti na čelu ogrske armade.

Bern, Švica, 1. aprila. — Tukajšnje ogrsko poslaništvo je naprosilo švicarsko vlado, naj dovoli prejšnjemu cesarju Karolu povratek iz Ogrske v Švico. Švicarska vlada je sklenila, da ne bo delala nikakih ovir k začasnemu povratku, da pa si pridržuje pravico, da se odloči glede vprašanja daljšega bivanja, potem ko bo vlada preiskala posameznosti njegovih političnih spletkarenj v času, ko se je mudil v Švici.

London, Anglija, 1. aprila. — V neki brzojavki, ki je prišla danes iz Budimpešte, se glasi, da je regent, admiral Horthy, odstopil na korist prejšnjega cesarja Karola.

LEKARNARJI IN PIJAČA.

Washington, D. C., 1. aprila. — Carinski urad je danes odredil, da smejo lekarnarji naročati v bodoče po sto galon vina ali žganja na vsake tri mesece. Nova odredba ima namen pojasniti vse prejšnje ukrepe ter ob istem času sločiti kot olajšanje prejšnje določbe, soglasno s katero je mogoče dobiti na eno dovoljenje le pet zabojev pijače. Koliko dovoljenj lahko dobi lekarnar, ni bilo razvidno iz današnjega ukrepa. V carinskem uradu so izjavili, da lahko dobi lekarnar več kot sto galon vina in sto galon žganja državam.

ZANESLJIVO IN HITRO

okrepite DENARNA IZPLAČILA v stari domovini in opravila druge bančne posle

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York

Bojaki, poslužujte se vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnem nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Frank Sakser, predsednik.

Včeraj smo računali za pošiljke jugoslovanskih Kron po sledenih cenah:

300 kron		\$ 2.35	1,000 kron		\$ 7.50
400 kron		\$ 3.10	5,000 kron		\$37.25
500 kron		\$ 3.85	10,000 kron		\$74.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar doseže v roke.

Denar nam je poslali najbolj po Domestic Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno veliki in praznikov.

Za celo leto v celoti	\$7.00	Za New York za celo leto	\$7.00
Za pol leta	\$3.50	Za pol leta	\$3.50
Za četrt leta	\$1.50	Za četrt leta	\$1.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$6.00

Advertisement on agreement

Dopisi brez podpisa in osebnosti ne smejo biti poslani. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje vabilnice naznani, da hitreje najdemo naslovila.

GLAS NARODA
Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

Korliček se je oglasil.

V zgodovini zadnje vojne ni bilo najbrže nobene nesrečnejše figure kot je bil bivši avstrijski cesar Karol.

Priznati se mora, da imel nemški Viljem nekaj razuma, in njegova stvar je, če ga je nazadnje popolnoma izgubil.

Habsburški Karol je pa tako otroče neumen, da človek niti nečutovati ne more žnjim.

Ta mož ni bil nikdar za vojno. Kot dedščina mu je vojno zapustil stari Franc Jožef, kateremu so jo bili obesili na vrat razni zločinski ministri in krvičelnji generali.

Toliko pameti je vseno imel, da je takoj, ko je zasedel prestol, izprevidel, da bi bila za Avstrijo edina rešitev takojšnja sklenitev miru. Bil je pa preslab in premalo odločen, da bi kaj takega storil za svojo roko. Za nos se je dal voditi od svojega nemškega zveznega brata, ki mu je neprestano vlival korajžo v srce ter ga silil k ustrajnosti.

Leta 1917 se je nenadoma "osamosvojil". S papeževim posredovanjem je hotel skleniti mir, toda to je storil na tako strahovito smečen način, da so celo zavezniki, ki so bili pripravljeni skleniti mir za vsako ceno, to njegovo ponudbo zavrnili.

Zadnje dni se je pa ta človek z vso resnobo začel zavzemati za svoj "prestol". Najprej je poskušal na Ogrskem. — Horthyjeva država — je mislil sam pri sebi, mora biti že zdavnaj žrela za monarhijo. Saj se je bil tamošnji takozvani parlament že dvakrat izrazil za monarhijo.

Toda "regent" Horthy zaenkrat še noče odstopiti. Nekemu časnikarskemu poročevalcu je pred kratkim rekel: Časi so minili, ko se bile dedne monarhije potrebne ljudskim interesom. Sedaj pa odločujoče samo zaslug, znanje in pogum. Sedaj je treba poznati ljudske zahteve.

Krvni pes Horthy je seveda poln vseh teh lastnosti ter je potemtakem umerno, da smatra samega sebe pravim vladarjem Madžarske.

Korliček je torej odšel z dolgim nosom. Ni pa izgubil vsega upanja na bodočnost.

— Morda se še vidimo nekoč — je vzkliknil častnikom generala Leharja — in sicer v drugačnih, ugodnejših razmerah.

Potem je poskušal svoje srečo na avstrijski meji. Tudi brez uspeha.

Francoski, angleški in italijanski komisarji v Budimpešti so želeli svojo stvarila. Zakaj tudi ne? Horthy pod njihovo patronažo mori, obsoja in zapira, in to je njegovo postopanje se popolnoma strinja z njihovimi pojmi o "ustavni demokraciji". Horthy jim popolnoma zadostuje.

Sfaliranega Habsburžana potemtakem nič ne potrebujejo.

Avstrija pred poginom.

Dunajski listi objavljajo spomenico, ki jo je osrednja zveza društev nemškoavstrijskih državnih nameščencev izročila generalnemu tajniku avstrijske sekcije reparacijske komisije in ki pravi med drugim:

Res trajna pomoč se more pričakovati samo od velikopoteznega dejanja, obnove Avstrije. Avstrijskim državnim nameščencem ni za meriti, ako za svoje delo za državno skupnost zahtevajo plačilo, da morejo živeti. Prizava po izjavah vlade žalibog nima več potrebnih sredstev. Inflacijska novčani je povzročila zmanjšanje vrednosti kron in s tem podražitev blaga. V zadnjem času so se državne finančne težave tako osostile, da je dvomljivo, ali se bodo mogle o pravih cenah izplačati itak piše plače. V vedno krajših presledkih se ponavljajo teške stiske v posameznih državah obratili ali v državni upravi se ne smejo smatrati za čine politične ali socialne nagajivosti, temveč za psihologično povsem umljive izbruhe popolnega obupanja in brezupnosti. Rastouci nemir in gibanje med javnimi nastavitelji se mora označiti samo kot izraz grenkega razočaranja zaradi razmer po saintgermainskem miru. Ni naloga spomenice, da bi preiskovala, kakšne razloge je imela ententa, da je v saintgermainskem miru ustvarila avstrijsko republiko v sedanji obliki in ji zapovedala, da mora varovati svojo neodvisnost. Ker se je to zgodilo, je upravičena domneva, da ima republika Avstrija in njena neodvisnost za interese entente neki posebni pomen in da so zanjo ententne sile v spremeni notri k mirovni pogodbi obljubile potrebno gospodarsko pomoč. Samo ena alternativa je: ali naj veljavisti ukrepejo vse, da se vzdrži stvor saintgermainске mirovne pogodbe, republika Avstrija v sedanji obliki, — ali pa bo republika Avstrija poginila, s čimer bi se ves z mirovnimi pogodbami ustvarjeni mednarodni politični sistem silno omajal, ako ne popolnoma porušil. Sami krediti za živila ne zadostujejo za obnovo Avstrije. Avstrija potrebuje predvsem dolgoročne kredite, da si rabavi surovin, premoga in umetnih gnojil. S tem se bo ojačila davčna moč in delodajalec bo organe in delavce javnosti lažje plačeval tako, da jim bo vsaj zmogelo skromno živeti. Stiska avstrijskih državnih nastaviteljev je postala tako velika, da lahko postane resna nevarnost za obstoj avstrijske republike. Popolnoma zavedajoči se dalekosežnosti te izjave ugotavljamo pred forumom vse evropske javnosti, da državni nastavitelji svoje službe fizično ne bodo mogli opravljati, ako se jim ne da hitra pomoč. Ako se tem ljudem, katerih osem desetini skoro poginja od lakote, v najkrajšem času ne da možnost, da bi se vsaj nekoliko prehranili, se mora danes ali jutri računati z izbruhom obupa, ki bo pomenil konec te obžalovanja vredne države. Konec Avstrije v današnji obliki pa bi bil tudi konec onega političnega sistema, ki se je ustvaril z mirovnimi pogodbami.

Kdor ne zna imeti zaprtih ust, mora imeti odprto mošnjo.

Dopisi

Cleveland, Ohio.

Ravno te dni je minilo 20 let, ko sem se poslovlil od rojstne domovine. Prišel sem v Collinwood, ki je bil še brez tovarne. Bili so farmerji, hoste, močvirja in žabi v krak. Danes pa stojé na onih močvirjih številne tovarne, lepe hiše, trgovine itd.

Slovenec je bilo takrat tukaj le par dueatov. Poglejte danes! Lahko rečem, da je nas 10.000. Večina ima lastne domove. Delimo se v dva dela, južni in severni. Južna stran ima skupno en dom. V njem sta dve veliki dvorani, v priležju pa moderno kegljišče in saloon. Le škoda, da ni več tiste kapljice, ki je rasla na tem mestu pred 18 ali 20 leti. Severni Collinwoodani bodo pa postavili skupno svoj dom. Prostor imajo jako lep. Želeli je, da bi kmalu zrastle. Prvo društvo je bilo sv. Janeza Krstnika; pozneje je pristopilo k JSKJ, pod št. 71. Potem društvo sv. Barbare št. 26, društvo V. voj. MPJ, društvo Tolstoj SSPZ, itd. Sedaj jih imamo pa že brez števila.

Leta 1905 se je pričela graditi cerkev. Prvi župnik je bil Rev. Marko Pakiz, potem Rev. Jernej Smrekar, pisatelj. Po njegovi smrti je bil Rev. Pavel Hribar, ki je pa storil nesrečno smrt z njegovo sestro vred na železniškem križišču na Bliss Road. Sedaj je pa Rev. Josip Škur, narodno zaveden benediktinjec.

Leta 1913 smo ustanovili skupno "Slovensko združeno zvezo", ki še danes z uspehom posluje v lastnem posloplju. Zahvaliti se je vztrajnosti delničarjev, odjemalcev in plačevalcev.

Marsikaj bi vam še lahko sporočil, pa bom storil ob priliki. Ostanam vaš 18letni naročnik Frank Kožel.

14429 Aspinwall Ave.

Pryor, Colo.

Z delom se ne morem pohvaliti, ker je tukaj v tem oziru jako slab. Dela se po en dan na teden. Potem pa živi, ubogi trpin!

Dne 17. marca je prišla iz stare domovine v Trinidad, Colo., moja sestra Angela Jerovšek in sicer s posredovanjem naše domače Krstnika; pozneje je pristopilo k JSKJ, pod št. 71. Potem društvo sv. Barbare št. 26, društvo V. voj. MPJ, društvo Tolstoj SSPZ, itd. Sedaj jih imamo pa že brez števila.

Leta 1905 se je pričela graditi cerkev. Prvi župnik je bil Rev. Marko Pakiz, potem Rev. Jernej Smrekar, pisatelj. Po njegovi smrti je bil Rev. Pavel Hribar, ki je pa storil nesrečno smrt z njegovo sestro vred na železniškem križišču na Bliss Road. Sedaj je pa Rev. Josip Škur, narodno zaveden benediktinjec.

Leta 1913 smo ustanovili skupno "Slovensko združeno zvezo", ki še danes z uspehom posluje v lastnem posloplju. Zahvaliti se je vztrajnosti delničarjev, odjemalcev in plačevalcev.

Marsikaj bi vam še lahko sporočil, pa bom storil ob priliki. Ostanam vaš 18letni naročnik Frank Kožel.

14429 Aspinwall Ave.

Pryor, Colo.

Z delom se ne morem pohvaliti, ker je tukaj v tem oziru jako slab. Dela se po en dan na teden. Potem pa živi, ubogi trpin!

Dne 17. marca je prišla iz stare domovine v Trinidad, Colo., moja sestra Angela Jerovšek in sicer s posredovanjem naše domače Krstnika; pozneje je pristopilo k JSKJ, pod št. 71. Potem društvo sv. Barbare št. 26, društvo V. voj. MPJ, društvo Tolstoj SSPZ, itd. Sedaj jih imamo pa že brez števila.

Leta 1905 se je pričela graditi cerkev. Prvi župnik je bil Rev. Marko Pakiz, potem Rev. Jernej Smrekar, pisatelj. Po njegovi smrti je bil Rev. Pavel Hribar, ki je pa storil nesrečno smrt z njegovo sestro vred na železniškem križišču na Bliss Road. Sedaj je pa Rev. Josip Škur, narodno zaveden benediktinjec.

Leta 1913 smo ustanovili skupno "Slovensko združeno zvezo", ki še danes z uspehom posluje v lastnem posloplju. Zahvaliti se je vztrajnosti delničarjev, odjemalcev in plačevalcev.

Marsikaj bi vam še lahko sporočil, pa bom storil ob priliki. Ostanam vaš 18letni naročnik Frank Kožel.

14429 Aspinwall Ave.

Pryor, Colo.

Z delom se ne morem pohvaliti, ker je tukaj v tem oziru jako slab. Dela se po en dan na teden. Potem pa živi, ubogi trpin!

Dne 17. marca je prišla iz stare domovine v Trinidad, Colo., moja sestra Angela Jerovšek in sicer s posredovanjem naše domače Krstnika; pozneje je pristopilo k JSKJ, pod št. 71. Potem društvo sv. Barbare št. 26, društvo V. voj. MPJ, društvo Tolstoj SSPZ, itd. Sedaj jih imamo pa že brez števila.

Leta 1905 se je pričela graditi cerkev. Prvi župnik je bil Rev. Marko Pakiz, potem Rev. Jernej Smrekar, pisatelj. Po njegovi smrti je bil Rev. Pavel Hribar, ki je pa storil nesrečno smrt z njegovo sestro vred na železniškem križišču na Bliss Road. Sedaj je pa Rev. Josip Škur, narodno zaveden benediktinjec.

Leta 1913 smo ustanovili skupno "Slovensko združeno zvezo", ki še danes z uspehom posluje v lastnem posloplju. Zahvaliti se je vztrajnosti delničarjev, odjemalcev in plačevalcev.

Peter Zgaga

Karol Habsburžan, mož, ki se je "proslavil" edinole s tem, da je bil po svoji jebčini nekaj časa avstrijski cesar, je hotel zasedeti te dni ogrski prestol.

Njegovo veselje je pa samo par dni trajalo. V spremstvu dveh angleških žandarjev se vrača v Svico.

Baje je bil madžarski narod zanj. Zakaj mu torej ni zakraljeval?

Odgovor na to vprašanje je čisto enostaven: Anglija in Francija zaenkrat nista še hoteli.

Anglija, Francija, Japonska in Amerika so vladarice sveta. V evropskih zadevah prideta samo prvi dve vpoštev. Če bi bilo v interesu Anglije in Francije, da bi Karol zavladal Madžarski, bi ji zavladal, čeprav bi se postavljali čehoslovski in jugoslovanski diplomati na glavo.

In če bo nekoč v interesu Anglije in Francije obnovitev nekdanje avstro-ogrške monarhije, bo ta monarhija enostavno obnovljena, ne oziiraje se na deset ali dvajset jugoslovanskih divizij.

Pravimo, da smo samostojni, da smo suvereni nad svojim. Seveda smo, toda le toliko časa, dokler je drugim povšeči.

Neki kajzar je imel osla in gos, ki sta živel skupaj v hlevu. Tako sta bila odvisna drug od drugega, da je ocel od žalosti poginil par dni potem, ko je kajzar gos prodal.

To je stara zgodba. Na svetu si je že na tisoče in tisoče oslov zelo zastran neume goske življenje.

Svet je močan in strjen. Ljudje so se naučili velikih preiskujenj. Vajeni so več slabega kot dobrega.

S primerno lahkoto bi preživeli še eno svetovno vojno, toda še ena mirovne konference bi ne mogli preživeti.

Italijanski državni zakladničar Meda je odstopil. Kaj je bil vzrok njegovega odstopa? Po mojem mnenju je zapazil v državnih blagajni svoje ime s črko "r" v sredi.

V New Yorku se je poročila neka sedemnajstletna deklica z osemdesetletnim milijonarjem.

Kaj bo, reva, z mrtvim kapitalom?

V zadnji "Edinosti" pravi Skaza: Za dopise nam je zmanjkalo prostora.

Tudi mi smo uredniki in poznamo ta trik. Dovoljeno naj mi bo ob tej priliki izdati najnavadnejšo uredniško tajnost.

Kadarkoli urednik zapiše, da ne more kake stvari priobčiti zastran pomanjkanja prostora, je nepobitno dejstvo, da dotične stvari sploh nima pri rokah.

In uredniki zmanjka vse snovi, kadar zapiše naslednje besede: Toliko v kratkem, dasiravno bi se dalo pisati cele knjige o tem.

Masikaj vidite v tem ali o nem listu notico: Zaradi slike na prvi strani, smo morali izpustiti več važnih novic.

Nepobitno dejstvo je, da je urednik sliko zastranega priobčil, ker sploh ni imel nobenih novic.

Toliko v pojasnilo, da bodo znali čitatelji pravilno tolmačiti Skazove opazke.

Rimski zid na Mirju

je na nekaterih krajih razdrt od zlobne roke. So to pobalniki, ki pohajajo srednje šole, ki jim pa šola ni nič mar, ampak se potepajo okrog in delajo škodo, kjer jo morejo. Ti zdirajo kamen za kamnom iz rimskega zidovja, če pa pride mimo kdo, ki jih posvari, se vedejo kot prave barabice.

V spomin Maljaja

Rodbina po umrlem tovarnarju in občinskem svetniku Fran Maljaju daruje v spomin in počastje blagega rajnika 1000 kron za

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni uredniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik: nezplačanil smrteln: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. P. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MLADIČ, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Poročni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor:

VALENTIN PIRC, 319 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 - 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "GLAS NARODA".

Vse stvari, tikačoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljavo naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnica spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8. člani ali članicami.

Ljubljanske mestne reveže, 1000

kron ljubljanskemu Sokolu, 1000 kron šentpeterski podružnici Cirila in Metoda in 1000 kron pevskega društvu "Slavec".

Na 5 dni zapora obsojen

je bil Ivan Turk v Smarju pri Jelsah, ker je, vračajoč se domov, streljal z vojaško puško.

Čuvaj svoj trdo zaslužen denar!

"Blue Sky Laws (to so zakoni, ki varujejo občinstvo pred goljufivimi investicijami) ne zadostujejo za to, da bodi ameriški varčevalci sigurni pred goljufivimi promotorji", piše list "News" v Salem, Mass., ki priporoča obsežno kampanjo proti lažnim delnicam (stocks) in nesigurnim investicijam, kakršno vodi sedaj hranilniški oddelek (Savings Department), ki spada pod zakladniški oddelek (Treasury Department).

"Sedanje zasedanje državne zakonodaje", piše list, "bi moralo nekaj ukreniti proti prodaji lažnih in brezvrednostnih delnic in bržkone tudi nekaj ukrene v tem oziru. Kakor je generalni državni pravdnik rekel nedavno ob priliki neke konference, ta država je postala srečno lovišče za ljudi, ki prodajajo tako robo. Massachusetts s svojim obsevnim tujerodnim prebivalstvom ima množice preprostih ljudi, ki potrebujejo zaščito pred takimi pijavkami.

"Vendar zakonodaja sama na sebi ne more vstaviti to poenjanje. Treba poučevati ljudi potom dobro osnovane propagande. Časopisi so storili vse, kar so mogli, s tem, da so stalno obračali pozornost občinstva na to zlo. Povedali so, koliko teh pijavk preži na razpraznane novice ljudi, ki se ne razumejo na posle, in koliko družin je izgubilo svoje prihranke na ta način. Kljub temu kalni še vedno nasedavajo na lim. Ti bedaki bi bili kar smešni, da ni stvar tako žalostna.

"Delodajalci bi lahko bili v veliko pomoč, ako bi delili med svoje delavce informacije glede načinov, kako je bilo mnogo ljudi prevaranih na ta način. Izguba bogatstva vsled teh goljufij je tako ogromna, da bi bilo treba organizirati dobro osnovano propagando skozi vse države, da se pokvari posel raznim švinderjem in sanjčajem, ki izjemajo denarje ljudstva."

Prvi korak v tej kampanji, ki daje sigurno in nedvomno zaščito, je, da varčevalci vložijo svoj denar tja, kjer ga pijavke ne morejo zaseči. Ako je njihov denar dobro, sigurno in koristno naložen, razni prodajalci zlatih rudnikov in olja, ki ga nikjer ni, bi imeli le kaj slabo letino. Take investicije so vsem na razpolago, kajti Government Savings Securities so primerne za vsako plačo in za vsako svoto.

Kupujte War Savings Stamps

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Predno se podam v staro domovino, pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike, posebno pa one, ki so me spremlili na kolodvor. Poseben pozdrav mojemu bratu Andreju Gerbec, Jožetu Stefančič, Mariji Jahretič in Mariji Samsa. Odpotujem s parnikom Argentina na Trst 2. aprila. Z Bogom! — Frank Gerbec.

Predno se podam na parnik Argentina, pozdravljam Johna De-

kleva, Franka Urbasa, Johna Waukena in njihove družine na Dodson, Md., dalje družino Johna Stovanja na Pickens, W. Va., ter Josipa Znidaršič in Matevža Hribar v Slaty Fork, W. Va. Želim vam, kakor tudi vsem drugim prijateljem obilo uspeha, sobi pa srečno potovanje. — Josip Puc, iz Postojne.

Predno se podam v stari kraj, pozdravim moja dva brata na Dodson, Md., in enega na Adrian, W. Va. nadalje družino Jacka Sauske na Henry, W. Va., ter vse ostale prijatelje in znance. Z Bogom do svidenja! — Joseph Costello.

Pred odhodom o staro domovino pozdravljam vse prijatelje in znanec po Ameriki, posebno pa Joe Kocjančiča in njegovo družino, družino Urbančiča in družino Antona Sluga, Mat. Velharja, Johna Kavčič, Franka Korant in njegovo ženo ter Alojzija in Jožefa Bregant in njih družino. V soboto 2. aprila grem na parnik Argentina. — Mihael Grasič.

Okrepite svoj sistem.

Zdravstvene oblasti so ravno kar izdale svoj prvi alarm. Nov val influence se bo najbrže kmalu pojavil. Tega pa ne smete brezbržno čakati, kajti lahko se zgodi, da bo prepozno. Da preprečite bolezen, je vaša dolžnost, da okrepite svoj sistem. Če vam bo črevesje vsak dan dobro delovalo, se bo vaša odporna sila povečala, in podeljena vam bo najbolj uspešna pomoč v obrambi proti tem nezaželjenim gostu. Za to syrjo je Trinerjevo Grenko Vino najbolj uspešno zdravilo. Njegove sestavine govore same zase: cesarska sagrada in druga grenka želišča napravljajo Trinerjevo Grenko Vino za najboljšega čistilca črevesja. Poglavitne stvari pa ne smete nikdar pozabiti: Trinerjevo Grenko Vino pomaga prebavi, ne da bi kaj škodovalo zdravju. Ravno nasprotno, oživi vam ves sistem. Vprašajte vašega lekarnarja ali prodajaleca zdravil tudi za Trinerjev Antiputrin. Razređen v gorki vodi (en del Antiputrina in štirje deli vode) je najboljši sredstvo za grgranje, izpranje ust in nosa. — Joseph Triner Company, (Chicago, Ill. (Newyorkski zastopnik: 340 E. 71 St.) — Adv.

Kaj so Amerikanci poizvedeli o naših materah in deci?

Urad za deca, ki spada pod U. S. Department of Labor, je ravno priobčil jako zanimivo brošurico pod naslovom "Infant Mortality" (Otroška umrljivost). Ta brošurica podaja izid natančnega proučevanja socijalnih in gospodarskih prilik, ki vplivajo na umrljivost dece. Kot tipično mesto je bil izbran za to študijo Akron, Ohio, in kar velja za Akron, velja več ali manj tudi za druga ameriška industrijska mesta z obširnimi tujerodnimi prebivalstvom.

Nedavno smo donesli iz te uradne preiskave socijalnih razmer v Akron, Ohio, nekatere podatke, iz katerih je razvidno, da je umrljivost izmed dece tujerodnih mater znatno večja kot umrljivost izmed dece tujerodnih mater. Izmed tujerodnih skupin, izkazujejo največji odstotek umrljivosti žalibog ravno slovanske skupine; za njimi prihajajo Italijani, potem Nemci in slednji Madžari, katere narodnosti so zastopane v Akronu v večjem številu.

Ameriška preiskovalna komisija je šla od hiše do hiše, kjer se je nahajalo dete, kvečjemu eno leto staro, in radi tega dobila vpogled v domače življenje posameznih skupin. Brošurica v tem pogledu podaja sledečo sodbo:

SLOVANI.

"Izmed slovanskega prebivalstva so tvorili največje skupine Srbo-Hrvati in Slovaki, ali tudi druge slovanske narodnosti so bile zastopane. Izmed mater, vključenih v preiskavo, je bilo zastopanih sedmero slovanskih plemen.

"Od vseh tujerodnih skupin so imeli Slovani najvišji odstotek otroške umrljivosti. Matere so večinoma dojele svojo dečo tekom prvega leta življenja ali dostikrat so začele — celo v prvih mesecih — dajati detetu trdno hrano, čež, da taka hrana jih napravila krepke. Ženske so čvrste, zmogljive vrste, v dečo doma in na vrtu brez vsake pomoči, in dostikrat po starokrajški navadi delajo zunaj na prostem in bosonoge. Matere jemljejo v hišo "borderje" na takozvani zadružni podlagi. Na tej podlagi vsak "border" plačuje \$3.00 ali \$4.00 na mesec za spalnico in poleg svoj delez na stroških življenja; mati plačuje delez za se in za svojo malo dečo s svojim delom kot kuharice. Kljub prevelikemu številu ljudi v enem domu in pomankanju pomoči za gospodinjstvo, je bila notranost hiš vobče snažna in ugodna.

"Dobra četrtina slovanskih mater, ki so bile poročile, so bile nepismene in čez tri četrtine niso znale govoriti angleški.

"Slovani v Akronu prihajajo večinoma iz vasi in mestec v prejšnji Avstro-Ogrski, so močnega telesa in primerni za težko neizurjeno delo, ki ga običajno opravljajo v velikih tovarnah. Kažejo veliko nagnjenje za življenje v skupnih, kompaktnih naselbinah blizu tam, kjer delajo; očitno pa je tudi želja, imeti lastno hišico. Kakor hitro mogoče si družina kupuje hišo ali zemljišče, da zgradijo hišo na nje. V poslednjem slučaju so bile hiše male in brez modernih ugodnosti, ali navadno obdane od vrta toliko za cvetje kolikor za zelenjavo, obsežnega kot vse zemljišče.

"Slovanske družine, ki so bile v Akronu že dalje časa in so dosegle primerno blagostanje, so bile ponosne na to, da jim ni treba jemati v hišo "borderje", in obseg ter vabljenost njihovih hiš kazeta, da nepravstvene in natičene razmere v hišah onih, ki so kasneje prišli, so bolj posledica siromašnosti kot lastne izbire."

ITALIJANI.

Povprečno so bile te matere nekoliko dalje v Ameriki kot Slovanki, ali so znale še manj angleški. Matere od 83 odstotkov dojenčev niso znale govoriti angleški. To ni le posledica nagnjenosti med Italijani, tla živijo med seboj oddeljeni od drugih, ampak, tudi navade, da držijo svoje ženske doma. Med Italijani je bilo najti tudi visok odstotek nepismenosti, kajti 9 odstotkov mater ni znalo ni pisati ni čitati.

Italijanski stariši jako ljubijo svojo dečo in so pripravljeni storiti za njih vse po svoji najboljši vednosti. Dasi so bile hiše čestokrat umazane, so otroci le redkokdaj izgledali zanemarjeni. Italijanska grupa je izkazala največje razmerje mater, ki dojejo dečo s lastnim mlekom. Splošna navada je zavijati dojenčke pod 6 mesecev v tesne plenice. Starejši otroci, zlasti ko so začeli hoditi, so bili dostikrat le površno oblečeni. Nobena italijanska mati izmed preiskane skupine ni zapustila svoje deče, da bi šla na delo, dasi je nezaposlenost med moškimi povzročala precejšnje težave. Dve tretini italijanskih mater so držale "borderje" tekom prvega leta otrokovega življenja, dasi v mnogih slučajih so bili ti stanovanči naznačeni kot sorodniki ali rojaki iz istega rojstnega kraja, poskrbljenih bolj radi usluge, kot radi dobička. Malokatera teh mater je držala več kot pet ali šest "borderjev".

Skoraj polovica italijanskih medzdravov so bili neizurjeni delavci, zaposleni pri težkih delih na gradnji, popravljanju cest in enako. Kljub nizkim in nestalnim plačam, polovica pregledanih družin je posedovala hišo ali se je pripravljala za to.

NEMCI.

Matere v tej skupini so večinoma same dojele svoje otroke in le redkokdaj pustile jih doma, da bi šle nadelo. 91 odstotkov teh mater so znale pisati in čitati, ali le polovica jih je znala angleški, dasi tri četrtine njih so bile v Ameriki preko treh let. Le malo izmed teh družin je jemalo "borderje" ali stanovalec v hišo.

Pred 1900 je večinoma nemških priseljencev prihajalo iz Nemčije in Švice; bile so večinoma izurjeni delavci, ki so dobro uspeli in za časa te preiskave ko bili malone asimilirani. Novejša nemška imigracija je bila večinoma iz Ogrske. Ti priseljenici prihajajo iz kmečkega stanu, so močni, vzdržni in zmogni za težka, neizurjena dela v industrijski mesta. Njihova štedljivost in ljubezen do domačega življenja se je izkazala po velikem odstotku ličnih posestnikov — skoraj 50 od sto.

MADŽARI.

Madžarske matere so se trdno držale svojih starokrajških navad v gospodinjstvu in negovanju dece. Dojele so svoje deče v manjšem obsegu kot slovanske matere, ali — kakor one — so le redkokdaj pustile dečo doma, da bi šle na delo. Matere so opravljale delo na vrtu dostikrat kar do poroda. Več kot dve tretini madžarskih mater ni znalo angleški, dasi 61 od sto je bilo čez tri leta v tej deželici. 87 od 100 izmed njih je bilo nepismenih. Ženske in moški so močni in krepki; moške so zaposleni pri delih, kjer treba bolj telesne sile in vztrajnosti, kot izurjenosti. Skoraj vsi prihajajo iz vasi, kjer so bili navajeni živeti v eno — ali dvesobnih kočah z primitivno opremo. Tu se je izkazalo da rajši živijo v malih stanovanjih in neodvisno, kot da bi stanovanje delili z drugimi družinami ali pa jemali "borderje".

ODSTOTER UMRLJIVOSTI DECE.

V letu, izbranem za to preiskavo o razmerah v Akronu, Ohio, so pojedine skupine izkazale sledeče razmerje umrljivosti dece, to je od vsake 1000 živorojenih je tekom prvega leta umrlo:

70.1 dojenčkov tujerodnih mater in 109.3 dojenčkov tujerodnih mater raznih narodnosti v povprečnem razmerju; od teh poslednjih je bila umrljivost gler eposameznih skupin; 146.6 za dojenčke slovanskih mater; 116.4 za italijanskih; 105.0 za nemške in 102.8 za madžarske.

Ta statistika dokazuje žalostno dejstvo da za vsakega otroka ameriških mater umirata po dva od slovanskih mater.

Godci.

(Konec.)

Popoldne je vselej igrala Zalka nekega mladega človeka, o katerem je rekla, da je "navihlan slušala pri vratih. Mrzlo je bilo ti". Odsli sta kmalu in Zalka se je v "sobi", da so se obema tresle je mislila, kako bi bilo lepo, če bi roke, a vendar sta igrala. Včasih sta pela. Zalka je pela z nežnim, slabotnim glaskom, a on s tenorjem, in teta Marička je vedno hotela pomagati z altom. Vselej, ko sta pela, je prišla v sobo:

"Saj ne zna, veste, jaz sama ne vem, da ni za nobeno rabo to dekle. Njena mati taka pevka, kaj tudi, ta pa nič."

"Saj poje lepo", jo je zagovarjal Josko.

"Eh, kaj bo to, saj ni nobene glasnosti. Kak glas je to? Saj se komaj sliši. To je treba tako, da zadoni. Kar odmevalo je po cerkvi, kaj, ko sem..."

In začela je peti s starim altom. "Le pustite, bova sama", je rekla Josko, in teta Marička je odšla in bila je užaljena.

"E. vaju se oba uženem, kakor sem stara", je godrnjala; "kaj bi se držala, kaj so to kaksi glasovi?" — In cel čas je skimavala z glavo.

Onadva pa se nista menila za to in sta pela dalje. Kako lepo je znal. Visoko je pel in prepel celo melodijo Zalki, potem pa preigral na gosli, in potem je pela ona, on pa je spremljal zraven, tiho, nežno, z občutkom... Tako lepi so bili taki večeri, in on ji je obljuboval, da bo prišla k gledališču, da bo tam pela, da bo vse on opravil. In Zalka se je v mislih veselila na tiste dni.

Ko so postali večeri toplejši, so se sedeli vsi pred hišo na dvorišču, če niso igrali kje po ulicah. Teta Marička je kuhala kavo, ded Balent in stric Bolka sta se pogovarjala o starih časih, Zalka pa je sedela z Joskom. Bil je vselej čuden zanihljen in govoril nerazumljivo. Pripovedoval ji je, da je zložil pesem, da jo bosta pela in da jo da v tisk, da dobi za to denar in takrat da bo vesel dan za vse, da bo vse on plačal, teta Marička pa jim bo kuhala vse najboljše. Pripovedoval ji je o tujih mestih, kjer je godel, pripovedoval je, kako je tam vse lepo, veliko, vse drugače, in vedno je ponavljal, da bo šel nazaj. Zalko je vselej čudno zabolelo v sru, kadar je rekla, da bo šel nazaj. Ni si mogla misliti, da bi ne bilo več njega v oni sobici, in zardelo se ji je, da bi ji bilo brezkončno dolčas in da bi ga povsod iskala, ko bi odšel. Vselej je rekla:

"Da, da, treba bo iti nazaj, tu ni življenja za nas"; in nekaj otožnega je bilo v teh besedah in na obrazu se mu je brala žalost. "Saj se vam ne mudi", je rekla Zalka, "poleti je tu prijetno, tako lepo, bomo šli na kmete, tam je kot v nebesih."

On pa je molčal in tiho zmignil z ramami.

Vselej so tudi čevljarji pomagali počivali zvečer, dokler je bil mrak. Novi čevljarjev pomagač je vselej prišel prav blizu k stolu, če sta sedela tam Zalka in Josko. Žvižgal si je pesem in kadil cigareto. Imel je umazan predpasnik in raztrgane šlape na nogah. Šnejal se je neprestano ter ju gledal in kimal z glavo. Navadno se je postavil nekaj korakov prednja, razkoračil se in delal obraze z glavo in rokami...

Joska je vselej užijal, da je odšel v sobo ali pa ven na izprehod. Zalka je obsejala sama in pomagač se je smejal, pokal z rokami, metal šlape po zraku in vpil:

"Pa sem ga odgnal..." In letal je po dvorišču in zopet prišel bliže, dokler ni tudi ona odšla v hišo. Zalki je bilo hudo, da bi se zjokala; strahno hudoben se ji je zdel ta pomagač.

Nekoč je prišel prijatelj obiskat Joska. Bil je lep, mlad in lasje je imel lepo počesane.

Josko mu je pokazal Zalko in prijatelj jo je tako čudno pogledal in potem sta govorila v drugem jeziku, da ni razumela.

Prijatelj se je Zalki smejal, tudi on je bil muzikant; igral je pri godbi na boben. In Zalki se je zdel tak, kakor je videla nekoč čevljarja.

Severov zdravilni vzmetni zadrževalnik

Srbečo kožno bolezen

so mnogokrat nepoznavali. Pokušajo se v obliki podočelja, kake mehčanje, tritika in kar je najspetnejše — ti znaki ne prenehajo rasti, dražijo in povzročajo pako, masazijo, ki je sama bolnika, da se praska na prijetnih mestih, kar je pa še slabše. Ne trpite tega. Poskusite se

Severa's ESKO

(preje Severovo Mazilo za kožo) ostane čistost mazila za srbečo in vneto kožo in kmalo boste dosegli zaželjeno olajšavo. To mazilo vlija zapekane tu stisne in dehi, ki so ga poskušali proti srbečim kožni boleznim različne vrste. Ti so izkazali vsem izkušnim uspeha — tako boste kmalu tudi vi. Na prodaj pri vseh dobrih lekarnah. Cena 50c.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Stric Bolka se je zopet naselil v sosednji sobi... In tako je šlo dalje življenje muzikantov.

Pogajanja v Rigi

obetajo uspeha. Dosegel se je sporazum o vprašanju razdelitve zlata in v finančnih vprašanjih, tako, da se bodo pogajanja odslej hitreje nadaljevala. Podpis pogodbe pričakujejo v najkrajšem času.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

633 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializist v Pittsburghu, ki ima 34-letno prakso v zdravilstvu vseh vrstnih bolezni.

Zastupljenje krvi zdravil s glavnimi zdravili, ki ga je izumel dr. pred. Erlich. Če imate možgane ali mehčanje po telesu, v sru, izpadanje las, bolečine v kolenih, pridite in izčistite vam bom kri. Ne čakajte, kar ta bozen nalez.

Vse moške bolezni zdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne čakajte, temveč pridite in vam ga bom zopet povrnil.

Hyrocolo ali vodno kloro zdravim v 36 urah in čez brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, zdravim v 6-8 urah.

Revmatizem, trganje, bolečine otekline, srbečice, akrole in druge kožne bolezni, ki nastanejo v sledi nalezne krvi, zdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolače, da vas razumejo. Jas vam dam, da iz starega kraja, zato vas lahko zdravim, ker vas razumem slovenski. Uradne ure: ob delavcih od 9 do 5, ob nedeljah od 9 do 2.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

of Glas Naroda, published daily except Sundays and Holidays at New York N. Y. for April 1, 1921.

State of New York
County of New York

Before me a Notary Public in and for the State and County aforesaid, personally appeared Ludwig Benedik, who having been duly sworn according to law depose and say that he is the Business Manager of the Glas Naroda, and that the following is to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation) etc. of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 413, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse side of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher, Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Editor, Janes Terček, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Managing Editor, Janes Terček, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Business Manager, Ludwig Benedik, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if corporation, give its name and names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock)

Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Stockholder: Frank Sakser, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state)

NONE

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and other security holders, if any contain not only the list of the owners, stockholders, and security holders as they appear upon the books of the company, but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which the stockholders, and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds or other securities than as so stated by him.

That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is 10,275 (This information is required from daily publications only.)

Sworn to and subscribed before me this 1st day of April 1921.

Ludwig Benedik, Business Manager.

Anton Burzar, Notary Public.

(My commission expires March 29, 1922.)

Kaj pomeni militarizem?

"Beogradska dnevnik" je tako le razložil pomen te besede: — Unitarizem pomeni samo, da obstoja država, politična teritorialna organizacija; toda ta organizacija je lahko zgrajena na federativni osnovi kot Združene države ali na centralistični osnovi kot je Francija. Katera teh dveh držav je za demokrate bolj simpatično urejena? Unitarist je tudi gospod Korošec, brezdomno; in unitarist je tudi gospod Pribečević, brezdomno; toda kakšna grda razlika je med tema dvema unitaristoma? Prvi je unitarist-avtonomist, drugi je militarist-centralist.

Lahko se vsame — hitro pomaga pri

SANTAL MIDY

VNETJE MEHURJA

Vsaka kapsula MIDY nosi ime PIF

Varujte se ponaredit!

Dr. Richterjev Močan družinski liniment

Pain-Expeller uporablja že več kot petdeset let v skoraj vsaki deželi na svetu.

Za revmatične bolečine, nevralgije, ohromelost, izpahke, prenapetost mišic, za hitro odpravo zgornjih prehladom je ta stari zanesljivi družinski prijatelj neprecenljive vrednosti.

Steklenica 35c. in 70c.

F. AD. RICHTER & CO., 3rd Ave. & 35th St., Brooklyn, New York

Naturalizacija.

25

ČLEN VII.

Kedaj naj bo uveljavljena ustava.

Ratifikacija konvencij devetih držav naj bo zadostna za ustanovljenje te ustave med državami, ki so jo na tak način odobrile.

Storjeno na konvenciji, potom soglasnega privoljenja največjih držav, dec. 17. septembra v letu našega Gospodnjega števila in sedem in osemdesetega in v dvajsetem letu neodvisnosti Združenih držav Amerike.

V pričevanje tega smo podpisali tukaj svoja imena.

George Washington,

predsednik in poslanec iz Virginije.

New Hampshire: John Langdon, Nicholas Gilman; Massachusetts: Nathaniel Gorman, Rufus King; Connecticut: William Samuel Johnson, Roger Sherman; New York: Alexander Hamilton; New Jersey: William Livingston, David Brearley, William Patterson, Jonathan Dayton; Pennsylvania: Benjamin Franklin, Thomas Mifflin, Robert Morris, George Clymer, Thomas Fitzsimons, Jared Ingersoll, James Wilson, Gouv. Morris; Delaware: George Read, Gunning Bedford Jr., John Dickinson, Richard Bassett, Jacob Broom; Maryland: Daniel of St. Thomas Jenifer, James Madison Jr.; North Carolina: William Blunt, Richard Dobbs Spaight, Hugh Williamson; South Carolina: James Rutledge, Chas. Catesworth Pinckney, Pierce Butler; Georgia: William Few, Abraham Baldwin.

Priča: William Jackson, tajnik.

Amendmanti

k ustavi Združenih držav, odobreni soglasno z določbami petega člena predločene ustave.

Naslednji členi, predlagani od kongresa k ustavi in kot amendmanti k ustavi Združenih držav, so bili odobreni od zakonodaj treh četrtin držav ter postali del ustave.

Prvi kongres, prvo zasedanje, marca 5. 1780.

ČLEN I.

Pravica vesti, prostosti časopisja itd.

Kongres naj ne napravi nobene postavbe glede ustanovitve kake vere ali prepovedi prostega izvrševanja take; ali postavbe za omejitve prostosti govora in časopisja; ali pravice naroda, da se miroljubno zbere in da prosil vlad, do za odpravo proti kakri krivici.

ČLEN II.

0 milici.

Ker je dobro regulirana milica potrebna za varnost proste države, se ne sme omejiti pravice naroda, da obdrži ter nosi orožje.

ČLEN III.

0 nastanjenju vojakov.

Nobenega vojaka se ne sme v času miru nastaniti v katerikoli hiši brez prislojenja lastnika. Tudi v časih vojne ne, razven na način, predpisan od postave.

ČLEN IV.

0 neprimernih preiskavah in zaplenjenjih.

Ne sme se kršiti pravice naroda, da je varen glede svojih oseb, hiš, listin in predmetov pred neprimernimi preiskavami in zaplenjenji. Nobenega varanta se ne sme izstaviti razven iz vrjetnega vzroka in ta varant je treba popreti s prisego ali izjavo ter posebno opisati prostor, katerega naj se preišče ter osebe ali stvari, katere naj se zaseže.

(Nadaljevanje sledi.)

